

Юридичні і політичні науки. Випуск 45. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2009. – С.91-97.

3. Опольська Н.М. Критерії ефективності механізму забезпечення прав та свобод дитини / Н.М. Опольська // Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 46. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2009. – С. 70-77.

4. UN (1959), “Universal Declaration of Human Rights”, available at: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_015 (Accessed 15 March 2017)..

5. UN (1959), “Declaration of the Rights of the Child”, available at: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_384 (Accessed 15 March 2017).

6. UN (1989), “Convention on the Rights of the Child”, available at: (Accessed 15 March 2017). http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_021

7. Makarenko, A. C. (1954), “Some conclusions from the teaching experience”, Vybr. ped. tvory: v 7-y t [Select. ped. works: a 7-vol.], vol.5, pp.209–300, Rad. shk., Kyiv, Ukraine.

Биченко А.С.,

*курсант факультету підготовки
фахівців економіко-правової безпеки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

Науковий керівник:

Лантух І.С.,

*Викладач кафедри теорії та історії
держави і права
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

ЧЕТВЕРТЕ ПОКОЛІННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ: ПОНЯТТЯ ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАКРІПЛЕННЯ

Проблематика захисту прав людини в Україні є актуальною для сьогодення, оскільки з плином часу, розвитком медицини та науково-технічного прогресу змінюються певні суспільні відносини. Зараз у світі виникло багато раніше неіснуючих можливостей, зокрема, зміна статі, трансплантація, клонування тощо. З розвитком сучасних можливостей утворюються права, яких раніше не існувало. Їх називають «четвертим поколінням прав людини». Проте їх правове врегулювання в Україні недостатньо розроблене [1].

Четверте покоління прав людини – це виклик розвитку ХХІ століття. Ще у 1996 році Семітко Олексій Павлович виділив «четверте покоління» прав людей, до якого входять: здійснення евтаназії та абортів, клонування, одностатеві шлюби, штучне запліднення тощо [2, с. 216].

Досліджуючи четверте покоління прав, ми акцентовано увагу на таких поняттях: евтаназія, аборт, клонування, екстракорпоральне запліднення.

Френсіс Бекон трактував поняття «евтаназія» як припинення життя невиліковно хворої людини, він зазначав, що це здійснюється задля припинення страждань хворого, при цьому виконується виключно лікарями з використанням спеціальних медичних препаратів. Іншими словами «евтаназія – добровільний крок в обійми смерті». Проте слід зважити, що вона не вважається самогубством [3, с. 160]. В загальному вигляді виділяють такі види евтаназії – пасивна та активна. В ході пасивної евтаназії лікарі підтримують стан хворого шляхом спеціальної терапії, в ході активної – людині, що помирає вводять ліки, які викликають раптову смерть. Часто евтаназію називають «самогубством руками лікарів».

Розкриваючи поняття аборт, важливо зазначити, що в статті 50 Закону України «Про основи законодавства України про охорону здоров'я», аборт визначається як операція штучного переривання вагітності, що може бути проведена за бажанням жінки у закладах охорони здоров'я при вагітності строком не більше 12 тижнів, а у випадках передбачених законодавством, від двадцяти до двадцяти двох тижнів [4]. Розрізняють мимовільний (викидень) та медичний (штучний) аборт. ст. 281 Цивільного кодексу України встановлюється законодавча база щодо здійснення переривання вагітності [5].

Ще однією етично-науковою проблемою ХХ - ХХІ століття є клонування. Воно полягає у вирощуванні нових людських істот, так би мовити «штамбування» людей. Вперше клонування людей відбулося у 2008 році американськими вченими. Проте, вдалося виростити 5 людських ембріонів, які змогли прожити лише 5 років. В Україні клонування заборонене ще з 2004 року та регулюється законом України «Про заборону репродуктивного клонування людини» [6]. Розкриваючи поняття клонування, вважаємо за доцільне зазначити проблеми щодо клонування, а саме: по-перше з'являється проблема щодо релігії, адже релігійними законами клонування людей категорично заборонено, тому, що вважається, що кожна людина індивідуальна.

По-друге, слід зважити на ставлення світового законодавства до цієї процедури. Слід зауважити, що значна частина держав є категоричними противниками клонування. Це встановлено на законодавчому рівні [7, с. 75].

Ще однією процедурою, яка відноситься до четвертого покоління прав людини є екстракорпоральне запліднення. Це процес, в ході якого яйцеклітину запліднюють поза межами організму. Його ще можна назвати «штучним заплідненням». Проте штучне запліднення являється неприйнятним для противників абортів. В ході селекції відбувається вибраковування найслабших, під час репродукції вбивають «зайві» ембріони, які імпортувалися в матку. Щоб уникнути цього «вбивства» в матку підсаджують 23 ембріони. Штучне запліднення та імплантація ембріона регулюється статтею 48 Закону України «Основи законодавства України про

охорону здоров'я» [8].

Отже, підсумовуючи вище викладене, важливо зазначити, що права четвертого покоління є відносно новими та перебувають на стадії активного розвитку та обговорення, до вищезазначених прав належать права людини, що виникли внаслідок розвитку медицини, біології, техніки та змін у загальній моралі. Більшість прав четвертого покоління недостатньо регламентовано на законодавчому рівні, а тому завданнями держави є створення потужного арсеналу нормативних актів, які б були покликані не лише регламентувати, але й захищати права четвертого покоління.

Використані джерела:

1. Танчак А.Я. Політичні права людини: поняття та зміст / А. Я. Танчак // Актуальні проблеми держави і права. – 2005. - № 24. - С. 248-254.
2. Барабаш О.О. Четверте покоління прав / О.О. Барабаш // Вісник Національного університету Львівська політехніка – 2016. - №837 – С. 214 -218.
3. Шпачук А.О. Евтаназія: правові та етичні аспекти / А.О. Шпачук // Вісник Академії адвокатури України – 2012. – № 3(25) – С. 159-163
4. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» № 2801-XII // Відомості Верховної Ради України / поточна редакція від 01.01.2019 р., URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>
5. Цивільний кодекс України, № 435-IV// Відомості Верховної Ради України / поточна редакція від 28.11.2019р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
6. Закон України «Про заборону репродуктивного клонування людини» № 2231-IV // Відомості Верховної Ради України / поточна редакція — від 14.12.2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2231-15/ed20050111/find?text=%CA%EB%EE%ED%F3%E2%E0%ED%ED%FF+%EB%FE%E4%E8%ED%E8>
7. Триньова Я. Клонування людини – одна із сучасних кримінально-правових проблем // Юридична наука – 2014. - №1 – С. 72-79.
8. Проект Закону № 5105 від 6.09.2004 “Про репродуктивні права та гарантії їх здійснення» URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=5105&skl=5